

Gyapay úgy rendelkezett, hogy a zsidókérdés „megoldása” során felmerült költségeket, ideértve a gettósítás során keresztények számára felmerült költségeket is, a zsidóktól elkobzott pénzeszközökből kell fedezni.⁸⁸

Május 16-án Jaross Andor belügyminiszter Nagyváradra utazott, hogy részt vegyen dr. Rajnay (Reiner) Károly, Bihar vármegye főispánjának beiktatásán.⁸⁹ A kárpátaljai deportálás megkezdése után két nappal Jaross kijelentette:

Én ma új Nagyváradot láttam a májusi napfényben. Láttam: itt van az új nemzeti Nagyvárad, amelyben nincsenek zsidók az utcán. Meggyőződtem a városban a zsidók szétválasztásáról. A város megoldotta ezt a kérdést, és megnyugvással láttam, hogy a megoldás megfelel a kor követelményeinek. Ezzel azonban még nem végeztünk. A nemzet vérkeringéséből el kell távolítani minden fertőző anyagot és a fertőzés minden lehetőségét. E tekintetben a magyar kormány továbbmegy. Nem akarok erről részletesen nyilatkozni.⁹⁰

Jaross egy nappal Endre után látogatott a városba. Gyapay, Péterffy és Nagy Dezső, a vármegye pénzügyigazgatója társaságában titkára tekintette meg a gettót. Jaross szemmel láthatólag úgy távozott, hogy elégedett volt a zsidóellenes akcióval megbízott emberek munkájával.⁹¹

A nagyváradai zsidók március 31-én kezdődött kálváriája május 24-én tetőzött, amikor az első deportálóvonat elhagyta a várost.⁹² Ez a Mezeyfatelepre vitt falusi zsidókat szállította el, és még vagy 300 zsidót a nagy gettóból, hogy „kiteljen a létszám” a marhavagonokban. Május 27-én indult az a szerelvény, amely már csakis a fő gettó lakóit szállította, és ezt május 28-án, 29-én, 31-én, június 1-jén és 3-án követték további szerelvények.⁹³

Néhány zsidó jól álcázott helyeken bujkált a gettóban, így sikerült megmenekülnie.⁹⁴ Sokukat azonban később elcsípték, és azokkal a transzportokkal deportálták, amelyek Észak-Erdély zsidómentesítése után, más csendőrkerületekből indultak.

Székelyföld

A X. csendőrkerületben, Székelyföldön, amely Maros-Torda, Csík, Udvarhely és Háromszék vármegyéket foglalta magába, a zsidókat három fő gettóban helyezték el: Marosvásárhelyen, Szászrégenben és Sepsiszentgyörgyön.

A székelyföldi vármegyékben élő zsidók összegyűjtése az 1944. április 28-án Marosvásárhelyen tartott értekezlet döntéseivel összhangban történt. Az értekezleten Endre elnökölt, részt vett rajta valamennyi főispán, alispán, polgármester, főszolgabíró és a területen működő vezető rendőr- és csendőrtisztek. Az értekezleten úgy döntöttek, hogy a marosvásár-